

Posudek na bakalářskou práci Viliama Leyska

Vývoj celní správy v Československu po roce 1945

UK Praha, FF, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, 2006

Celnictví a celní správa rozhodně nepatří mezi témata, s nimiž bychom se setkávali často. Existuje celkově jen minimum odborných prací, které by celní problematiku pojednávaly jako standardní předmět historického výzkumu a jako jednu z nedílných součástí správního aparátu moderního státu a tedy ději správy. Vzhledem k tomu bylo možno záměr kol. Viliama Leyska zpracovat vývoj celní správy v Československu od roku 1945 jednoznačně přivítat. K práci tohoto tematického zaměření je autor disponován svým zaměstnáním a z toho plynoucím zájmem. Kolega Leysek po celou dobu, kdy se své bakalářské práci věnoval, projevoval obdivuhodnou píli a snahu, kterou je třeba ocenit zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že vedle toho musel plnit své nikoliv jednoduché pracovní povinnosti.

Předkládaná práce je rozdělena do celkem 10 kapitol, doplněných ještě poměrně rozsáhlými přílohami. Po úvodu a přehledových kapitolách o vývoji celnictví před rokem 1945 následuje jádro autorova výkladu (5.-8. kapitola). Autorovo úsilí, nesené nesporně dobrými úmysly, naráželo na překážku spočívající ve značně mezerovité pramenné základně. Ukázalo se totiž, že nezanedbatelná část pramenů se nedochovala a další nemalá část je nepřístupná buď z důvodu neuspořádanosti fondu nebo proto, že dosud neuplynula zákonná lhůta pro jejich zpřístupnění. Jako vedoucí práce musím přiznat svůj díl odpovědnosti na tom, že jsem kol. Leyska dostatečně včas neupozornil na vážné následky, které z této skutečnosti plynou a že jsem mu nedal patřičně naléhavá doporučení.

Z celého textu práce je naprosto zřejmé, že autor jeví o tuto problematiku upřímný zájem a že se v ní dobře orientuje. Bohužel však ne vždy dokázal svůj zájem a odbornost převést do takového zpracování, na kterém by osvědčil schopnosti a znalosti nabyté studiem na katedře PVH AS a které by odpovídalo bakalářské práci.

Jako vedoucímu práce kol. Leyska se mi tento posudek nepíše snadno. Aniž bych se chtěl alibisticky zbavovat své odpovědnosti, přece jen musím konstatovat, že jsem autora vícekrát upozorňoval na nedostatky, jejichž značná část se objevuje i v přiloženém oponentském posudku a které případný odborný čtenář rychle odhalí. Nesporná snaha a zaujetí totiž autorovi umožnily shromáždit velké množství informací, nad které se ale bohužel nedokázal „povznést“ a nedokázal je dostatečně utřídit, zpracovat a zobecnit. Výsledkem tak je jednoduchý popis norem, organizačního uspořádání a činnosti celní správy, kterému však

chybí řád, jenž do každé shromážděné materie musí vnést autor – roztrídění toho, co je zásadní, více důležité, méně důležité, nepodstatné a nakonec interpretace. V textu tak žel nenajdeme žádnou syntézu a ani pokus o ni.

Dalším problémem je nevyváženost jak celková, tak i uvnitř jednotlivých kapitol. V celkovém měřítku věnuje autor příliš mnoho prostoru aktuálním problémům vývoje celní správy v posledních letech, čímž se viditelně oslabuje historický charakter práce. V rámci jednotlivých kapitol se pak zbytečně detailně zabývá obecným politickým vývojem, což činí na úkor neméně důležitého vývoje hospodářského a hlavně na úkor vlastního tématu práce – analýzy celnictví a celní správy.

Celkovému dojmu pak rozhodně škodí i fakt, že autor se nedokázal oprostít od jazyku obvyklého v oficiálních materiálech celních institucí, takže na řadě míst musí čtenář zapochybovat, zda má před sebou odbornou historickou práci nebo hlášení nadřízené instanci či informace pro sdělovací prostředky.

Na druhé straně se domnívám, že ocenění si zaslouží autorovo zaujetí, snaha nedostatky odstraňovat (bohužel jen částečně úspěšná) a celková vůle práci napsat a studium dokončit. Jeho úsilí nalézt přístupné prameny je nezpochybnitelné. Vzhledem k tomu a vzhledem k množství údajů, které získal, doporučuji, navzdory velmi vážným, výše uvedeným výtkám, práci kolegy Leyska k obhajobě. Samozřejmě tak činím s tou výhradou, že bude nutno přihlídnout k průběhu vlastní obhajoby.

V Kolíně 17. září 2006

Mgr. Jan Dobeš